

GAMTINIŲ DUJŲ APMOKESTINIMAS AKCIZAIS

Turinys

1. Ar šildymui ir kitoms buitiniams reikmėms naudojamos gamtinės dujos yra apmokestinamos akcizais?.....	1
2. Kada atsiranda prievolė deklaruoti ir mokėti akcizus už gamtinės dujas, kurios naudojamos variklių degalams?.....	1
3. Kas pagal Akcizų įstatymą gali būti akcizų už gamtinės dujas, kurios naudojamos variklių degalams, mokėtojai?.....	1
4. Ar gamtinės dujas variklių degalams panaudojusiam asmeniui gali atsirasti prievolė deklaruoti ir mokėti akcizus?.....	2
5. Koks tarifas taikomas variklių degalams naudojamoms gamtinėms dujoms?	2
6. Koks gamtinių dujų akcizų deklaracijos pateikimo ir mokesčio sumokėjimo terminas?	2
7. Kokios deklaracijų formos turi būti pildomos?.....	2
8. Ar turi būti teikiama „nulinė“ deklaracija?.....	2
9. Kokios lengvatos taikomos variklių degalams panaudotoms gamtinėms dujoms?.....	3
10. Kaip asmenims, teikiantiems vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusais paslaugas ir gamtinės dujas naudojančiams vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusų variklių degalams, pasinaudoti akcizų lengvata?	3
11. Ar nuo akcizų atleistų gamtinių dujų, naudojamų vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusų variklių degalams, apskaitai taikomi kokie nors specialūs reikalavimai?	3
12. Ar į autotransporto priemonių dujų balionus pripildytų gamtinių dujų apskaitai taikomi specialūs reikalavimai?.....	4
13. Ar gamtinių dujų pripildymo objektai (deglinės) turi būti registruojami AVMI?	4
14. Kokias ataskaitas privaloma teikti Valstybinei mokesčių inspekcijai?	4
15. Teisės aktai:.....	4

Šis leidinys skirtas asmenims, kurie suslėgtas gamtinės dujas naudoja arba parduoda variklių degalams. Jame galima rasti informaciją apie tai, kada ir kam atsiranda prievolė deklaruoti ir mokėti akcizus už gamtinės dujas, kurios naudojamos variklių degalams, kokias deklaracijų formas pildyti, kaip tvarkyti apskaitą, kokios lengvatos taikomos. Pabaigoje pateikiamas teisės aktų, kurie gali būti naudingi nagrinėjant gamtinių dujų, skirtų variklių degalams apmokestinimo ir apskaitos klausimus, sąrašas.

1. Ar šildymui ir kitoms buitiniams reikmėms naudojamos gamtinės dujos yra apmokestinamos akcizais?

Pagal Lietuvos Respublikos [akcizų įstatymą](#) (Žin., 2001, Nr. 98-3482; 2010, Nr. 45-2174, toliau - Akcizų įstatymas) gamtinės dujos tampa akcizų objektu, tik tuomet kai jos yra naudojamos variklių degalams.

2. Kada atsiranda prievolė deklaruoti ir mokėti akcizus už gamtinės dujas, kurios naudojamos variklių degalams?

Prievolė deklaruoti ir mokėti akcizus už gamtinės dujas atsiranda tada, kai jos parduodamos ar kitaip perduodamos naudoti variklių degalams. Gamtinių dujų pardavimą ar kitokį perdavimą naudoti reikėtų suprasti kaip tokių dujų pardavimą ar kitokį perdavimą galutiniam vartojimui, bet ne perpardavimui. Taigi prievolė mokėti akcizus atsiranda tada, kai galutiniam vartojimui (naudoti variklių degalams) suslėgtos gamtinės dujos yra parduodamos ar kitaip perduodamos per specialius automobilių užpildymo gamtinėmis dujomis įrenginius.

3. Kas pagal Akcizų įstatymą gali būti akcizų už gamtinės dujas, kurios naudojamos variklių degalams, mokėtojai?

Akcizus už gamtinės dujas privalo mokėti:

1) asmenys, kurie parduoda ar kitaip perduoda gamtines dujas naudoti variklių degalams, t. y. asmenys, kurie tokias dujas per specialius automobilių užpildymo gamtinėmis dujomis įrenginius patiekia naudoti;

2) taip pat asmenys, gamtines dujas, už kurias akcizai dar nesumokėti, naudojančys variklių degalams.

4. Ar gamtines dujas variklių degalams panaudojusiam asmeniui gali atsirasti prievolė deklaruoti ir mokėti akcizus?

Taip. Jeigu asmuo įsigyja gamtinių dujų, kurių akcizai nesumokėti, ir jas panaudoja variklių degalams, tai prievolė mokėti akcizus atsiranda tam asmeniui.

Pavyzdys

Fizinis asmuo su įmone „D“ yra sudaręs gamtinių dujų pirkimo-pardavimo sutartį, pagal kurią įmonė „D“ fiziniam asmeniui tiekia dujas buitiniams ir nebutiniams reikmėms. Fizinis asmuo šias dujas naudoja buitiniams reikmėms (maistui ruošti, šildyti namą, ruošti karštą vandenį). Be to, jis yra įsigijęs automobilio užpildymo suslėgtomis dujomis įrangą, kurią naudoja savo automobilio kuro bakui pripildyti. Prievolė mokėti variklių degalams sunaudotų gamtinių dujų akcizus atsiranda fiziniam asmeniui, kuris, naudodamas specialią įrangą, užpildo savo automobilio kuro baką ir dujas naudoja variklių degalams.

5. Koks tarifas taikomas variklių degalams naudojamoms gamtinėmis dujoms?

Variklių degalams naudojamoms gamtinėmis dujoms taikomas 758 litų už 1 000 kubinių metrų produkto akcizų tarifas.

6. Koks gamtinių dujų akcizų deklaracijos pateikimo ir mokesčio sumokėjimo terminas?

Akcizų už gamtines dujas, kurios naudojamos variklių degalams, mokesstinis laikotarpis yra kalendorinis mėnuo. Jam pasibaigus, iki kito mėnesio 15 dienos asmuo, *parduodantis ar kitaip perduodantis* gamtines dujas naudoti variklių degalams, taip pat asmuo, *naudojantis* variklių degalams gamtines dujas, už kurias akcizai dar nesumokėti, privalo vietos mokesčių administratoriui, kurio veiklos teritorijoje jis registruotas mokesčių mokėtoju, pateikti akcizų deklaraciją ir sumokėti priklausančius mokėti akcizus. Akcizai deklaruojami, pateikiant užpildytas nustatytos formos deklaracijas, Akcizų deklaracijų FR0630 ir FR0630A formų, jų priedų užpildymo ir pateikimo taisyklėse, patvirtintose Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. gegužės 26 d. įsakymu [Nr. VA-106](#) (Žin., 2004, Nr. 87-3201; 2010, Nr. 17-815), nustatyta tvarka.

7. Kokios deklaracijų formos turi būti pildomos?

Tais atvejais, kai fizinis asmuo (ar įmonė), įsigijęs suslėgtų gamtinių dujų užpildymo įrangą, pats užpildo savo automobilio dujų balioną namuose (ar savo įmonėje), o tokių dujų akcizai nėra sumokėti, jis turi deklaruoti mokėtinus akcizus, pateikdamas akcizų deklaraciją (FR0630A deklaracijos formą ir priedus: FR0630F priedą „Gamtinių dujų akcizų apskaičiavimas“, kur nurodomi suslėgtų gamtinių dujų kiekio ir akcizų apskaičiavimo duomenys, bei FR060D priedą „Akcizais apmokestinamų prekių akcizų apskaičiavimas pagal tarifines grupes“, kur nurodomi asmens deklaruojami suslėgtų gamtinių dujų kiekiai (m³) ir akcizų sumos, remiantis FR0630F priede nurodytais duomenimis).

Naudoti variklių degalams parduotų gamtinių dujų kiekius ir pagal tuos kiekius apskaičiuotus mokėtinus akcizus suslėgtomis gamtinėmis dujomis prekiaujančios degalinės turi deklaruoti akcizų deklaracijos FR0630A formoje. Kartu su deklaracija turi būti pateikti deklaracijos FR0630F priedas („Gamtinių dujų akcizų apskaičiavimas“) ir FR060D priedas („Akcizais apmokestinamų prekių akcizų apskaičiavimas pagal tarifines grupes“).

8. Ar turi būti teikiama „nulinė“ deklaracija?

Asmuo, parduodantis ar kitaip perduodantis gamtines dujas (įskaitant gamtines dujas, kurios yra atleistos nuo akcizų) naudoti variklių degalams, deklaracijoje nurodo per tą mokesstinį laikotarpį variklių degalams parduotų ar kitaip perduotų gamtinių dujų kieki ir nuo to kiekio

apskaičiuotą akcizų sumą. Jei tą mokestinį laikotarpį gamtinių dujų variklių degalams nebuvo parduota ar kitaip perduota, tai deklaracijos teikti neprivaloma.

Asmuo, pats prisipildantis suslėgtų gamtinių dujų į autotransporto priemones, variklių degalams sunaudotus gamtinių dujų, už kurias akcizai nesumokėti, kiekius ir mokėtiną akcizų sumą privalo deklaruoti tik tokiu atveju, jeigu tą mokestinį laikotarpį gamtinės dujos buvo naudotos variklių degalams.

9. Kokios lengvatos taikomos variklių degalams panaudotoms gamtinėms dujoms?

Nuo akcizų už gamtines dujas atleidžiamos gamtinės dujos, naudojamos vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusų variklių degalams. Autobusu, kuriam gali būti taikoma lengvata, reikėtų laikyti motorinę transporto priemonę, skirtą vežti žmonėms bei bagažui ir turinčią daugiau kaip 9 sėdimąsias vietas, įskaitant vairuotojo vietą (Lietuvos Respublikos kelių transporto [kodeksas](#), Žin., 1996, Nr. 119-2772). Pažymėtina, kad lengvata gali būti taikoma tik vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusų variklių degalams panaudotoms gamtinėms dujoms. Tai, kad autobusas naudojamas vietiniam reguliariam susisiekimui, įrodo vežėjui teisės aktų nustatyta tvarka kompetentingos įstaigos išduotas leidimas vežti keleivius vietinio (miesto ar priemiestinio) reguliaraus susisiekimo maršrutu.

10. Kaip asmenims, teikiantiems vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusais paslaugas ir gamtines dujas naudojančiams vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusų variklių degalams, pasinaudoti akcizų lengvata?

Asmenys, kurie teikia vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusais paslaugas ir naudoja nuo akcizų atleistas gamtines dujas vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusų variklių degalams, Nuo akcizų atleistų gamtinių dujų naudotojų registravimo ir tokių dujų apskaitos taisyklėse, patvirtintose Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2010 m. gruodžio 31 d. įsakymu [Nr. VA-125](#) (Žin., 2011, Nr. 7-287), nustatyta tvarka turi kreiptis į apskrities valstybinę mokesčių inspekciją, kurios veiklos teritorijoje jis yra registruotas mokesčių mokėtoju, (toliau - AVMI) dėl Nuo akcizų atleistų gamtinių dujų, skirtų variklių degalams, naudotojo pažymėjimo FR1090 formos (toliau - Pažymėjimas) išdavimo. Tokį Pažymėjimą, kartu su juo išduotą autobusų sąrašą (ar šių dokumentų kopijas, patvirtintas vežėjo vadovo ar jo įgalioto asmens parašu ir antspaudu), prieš įsigyjant lengvatines gamtines dujas, privaloma pateikti pardavėjui. Tais atvejais, kai asmeniui, kuriam išduotas Pažymėjimas, gamtinių dujų tiekėjas išduoda specialią gamtinių dujų įsigijimo kortelę, tai, įsigyjant suslėgtas gamtines dujas, pardavėjui pateikiamas ne Pažymėjimas, o tokia kortelė.

Pažymėtina, kad Pažymėjimas išduodamas vežėjams, kurie teikia vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo paslaugas. Jei asmuo, kuriam išduotas Pažymėjimas, teikia ir kitokias susisiekimo paslaugas pagal Pažymėjimą gamtinės dujos gali būti įsigijamos tik naudoti vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusų degalams.

11. Ar nuo akcizų atleistų gamtinių dujų, naudojamų vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusų variklių degalams, apskaitai taikomi kokie nors specialūs reikalavimai?

Nuo akcizų atleistų gamtinių dujų, naudojamų vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusų variklių degalams, apskaita tvarkoma Nuo akcizų atleistų gamtinių dujų naudotojų registravimo ir tokių dujų apskaitos taisyklėse, patvirtintose Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2010 m. gruodžio 31 d. įsakymu [Nr. VA-125](#) (Žin., 2011, Nr. 7-287), nustatyta tvarka. Tai yra: sunaudotų vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusų variklių degalams nuo akcizų atleistų gamtinių dujų apskaita tvarkoma kartu su Pažymėjimu AVMI išduotoje apskaitos lentelėje: darbo dienos (pamainos) pabaigoje vežėjo įgaliotas asmuo apskaitos lentelėje turi įrašyti nuo akcizų atleistų gamtinių dujų pirkimo duomenis pagal kiekvieną nuo akcizų atleistų gamtinių dujų tiekėją. Apskaitos lentelė gali būti nepildoma tais atvejais, kai vežėjui nuo akcizų atleistų gamtinių dujų tiekėjo yra išduota speciali gamtinių dujų įsigijimo kortelė.

12. Ar į autotransporto priemonių dujų balionus pripildytų gamtinių dujų apskaitai taikomi specialūs reikalavimai?

Suslėgtų gamtinių dujų degalinės eksploatuotojai ir asmenys, į autotransporto priemonių dujų balionus suslėgtų gamtinių dujų prisipildantys patys, privalo tvarkyti Naftos produktų, bioproductų, kitų degiųjų skystų produktų ir gamtinių dujų apskaitos taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2011 m. sausio 25 d. įsakymu [Nr. VA-16](#) (Žin., 2011, Nr. 14-637; 2011, Nr. 89-4296), 6 priede nustatyto pavyzdžio Gamtinių dujų (SGD), skirtų autotransporto priemonėms, pardavimo degalinėje/pildymo vietoje apskaitos žurnalą. Šį žurnalą, kaip ir kuro objektą, privaloma įregistruoti AVMI Kuro objektų ir naftos produktų apskaitos priemonių registravimo taisyklėse, patvirtintose Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2009 m. rugpjūčio 7 d. įsakymu [Nr. VA-56](#) (Žin., 2009, Nr. 98-4162; 2011, Nr. 73-3537), nustatyta tvarka.

13. Ar gamtinių dujų pripildymo objektai (deglinės) turi būti registruojami AVMI?

Asmenys, prieš pradėdami naudoti suslėgtų gamtinių dujų pripildymo įrangą, suslėgtų gamtinių dujų pildymo vietą ir suslėgtų gamtinių dujų matavimo priemones turi įregistruoti AVMI Kuro objektų ir naftos produktų apskaitos priemonių registravimo taisyklėse, patvirtintose Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2009 m. rugpjūčio 7 d. įsakymu [Nr. VA-56](#) (Žin., 2009, Nr. 98-4162; 2011, Nr. 73-3537, toliau - Kuro objektų registravimo taisyklės), nustatyta tvarka.

Suslėgtų gamtinių dujų degalinės eksploatuotojas (arba savininkas), prieš pradėdamas eksploatuoti tokią degalinę, Kuro objektų registravimo taisyklėse nustatyta tvarka turi kreiptis į AVMI dėl kuro objekto, suslėgtų gamtinių dujų matavimo priemonių ir nustatytos formos apskaitos žurnalų įregistravimo. Jeigu suslėgtų gamtinių dujų degalinėje bus pripildomi vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusų dujų balionai, tai AVMI, registruojant apskaitos žurnalą (arba vėliau, jei toks žurnalas jau yra įregistruotas), asmuo, kuris nuo akcizų atleistas suslėgtas gamtines dujas tiekia asmenims, teikiantiems vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusais paslaugas, įregistruojamas suslėgtų gamtinių dujų tiekėju ir jam išrašomas Akcizais neapmokestinamų gamtinių dujų, skirtų variklių degalams, tiekėjo FR1091 formos pažymėjimas (tam atskiras prašymas AVMI neteikiamas).

14. Kokias ataskaitas privaloma teikti Valstybinei mokesčių inspekcijai?

Teisės aktuose nėra įtvirtintos pareigos Valstybinei mokesčių inspekcijai teikti suslėgtų gamtinių dujų pardavimo asmenims, teikiantiems vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusais paslaugas, panaudojimo ataskaitas. Tačiau Valstybinei mokesčių inspekcijai turi būti pateikti per mėnesį asmenims patiektų suslėgtų gamtinių dujų, kurioms taikomos akcizų lengvatos, duomenys. Šiuos duomenis lengvatinių suslėgtų gamtinių dujų pardavėjas turi pateikti iki kito mėnesio 10 d. FR0801 formos ataskaitoje (ataskaitos forma ir jos pateikimo tvarka patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2005 m. vasario 3 d. įsakymu [Nr. VA-16](#) „Dėl Akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomos akcizų lengvatos, apyvartos ataskaitos pateikimo taisyklių, FR0801 formos patvirtinimo ir kai kurių Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko įsakymų bei dokumentų formų pripažinimo netekusiais galios“ (Žin., 2005, Nr. 18-598; 2011, Nr. 148-6976).

15. Teisės aktai:

Lietuvos Respublikos [akcizų įstatymas](#) (Žin., 2001, Nr. 98-3482; 2010, Nr. 45-2174): įstatymo 20 straipsnis (Nepagrįstai sumokėtų (išieškotų) akcizų grąžinimas), 21 straipsnis (Akcizų sumokėjimo kontrolė), 22 straipsnis (Atsakomybė), 43 straipsnis (Specialūs atvejai, kai energiniai produktai atleidžiami nuo akcizų) ir II skyriaus šeštojo skirsnio nuostatos);

Nuo akcizų atleistų gamtinių dujų naudotojų registravimo ir tokių dujų apskaitos taisyklės, patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2010 m. gruodžio 31 d. įsakymu [Nr. VA-125](#) (Žin., 2011, Nr. 7-287);

Naftos produktų, bioproductų, kitų degiųjų skystų produktų ir gamtinių dujų apskaitos taisyklės, patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų

ministerijos viršininko 2011 m. sausio 25 d. įsakymu [Nr. VA-16](#) (Žin., 2011, Nr. 14-637; 2011, Nr. 89-4296);

Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2005 m. vasario 3 d. įsakymas [Nr. VA-16](#) „Dėl Akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomos akcizų lengvatos, apyvartos ataskaitos pateikimo taisyklių, FR0801 formos patvirtinimo ir kai kurių Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko įsakymų bei dokumentų formų pripažinimo netekusiais galios“ (Žin., 2005, Nr. 18-598; 2011, Nr. 148-6976);

Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. gegužės 26 d. įsakymas [Nr. VA-106](#) „Dėl akcizų deklaracijų FR0630 ir FR0630A formų, jų priedų užpildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 87-3201; 2010, Nr. 17-815);

Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2009 m. rugpjūčio 7 d. įsakymas [Nr. VA-56](#) „Dėl kuro objektų ir naftos produktų apskaitos priemonių registravimo“ (Žin., 2009, Nr. 98-4162; 2011, Nr. 73-3537);

Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2010 m. gruodžio 27 d. įsakymas [Nr. VA-117](#) „Dėl Naftos produktų, bioproduktų ir kitų degiųjų skystų produktų gabenimo ir laikymo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 155-7916).
